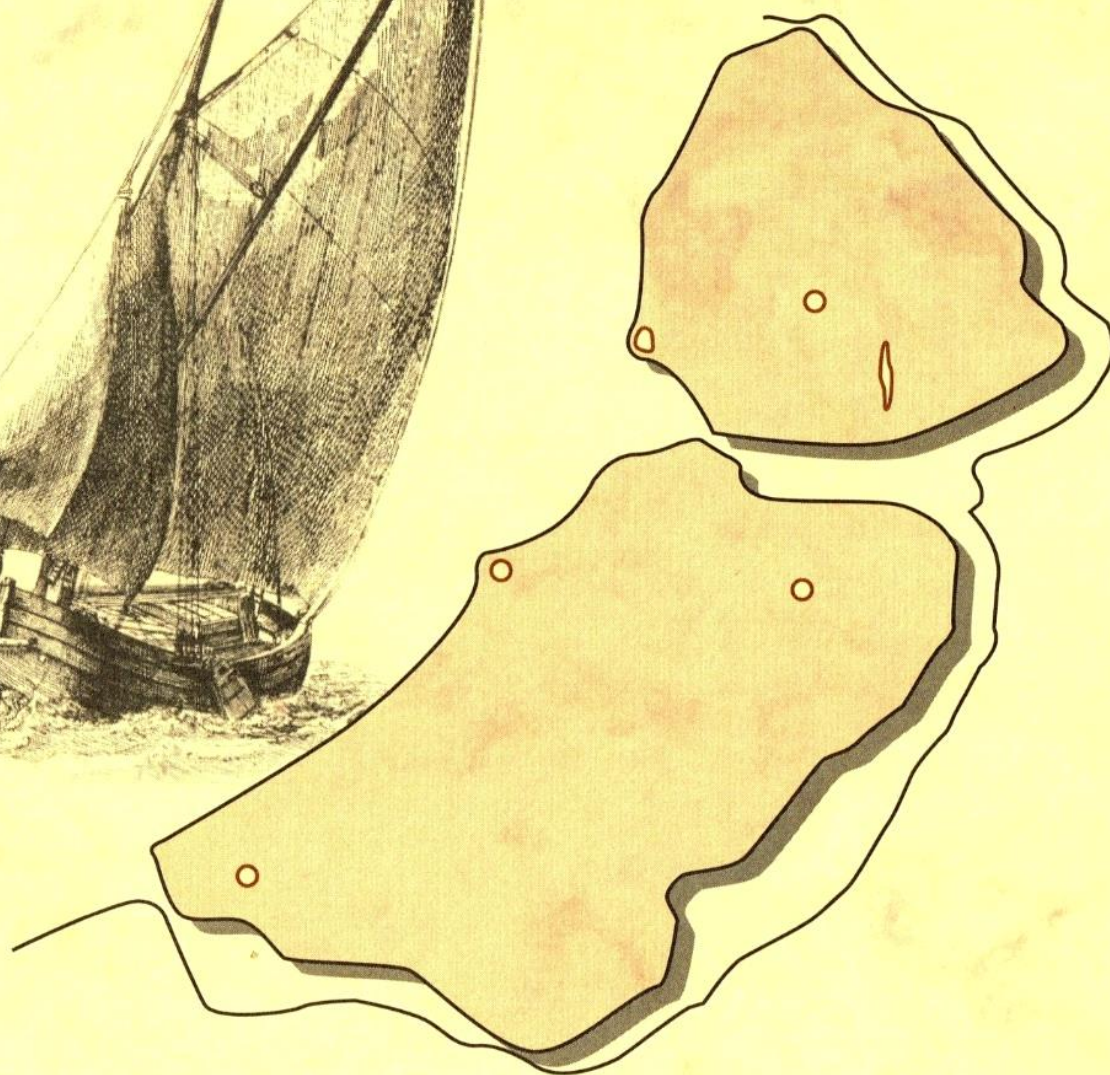
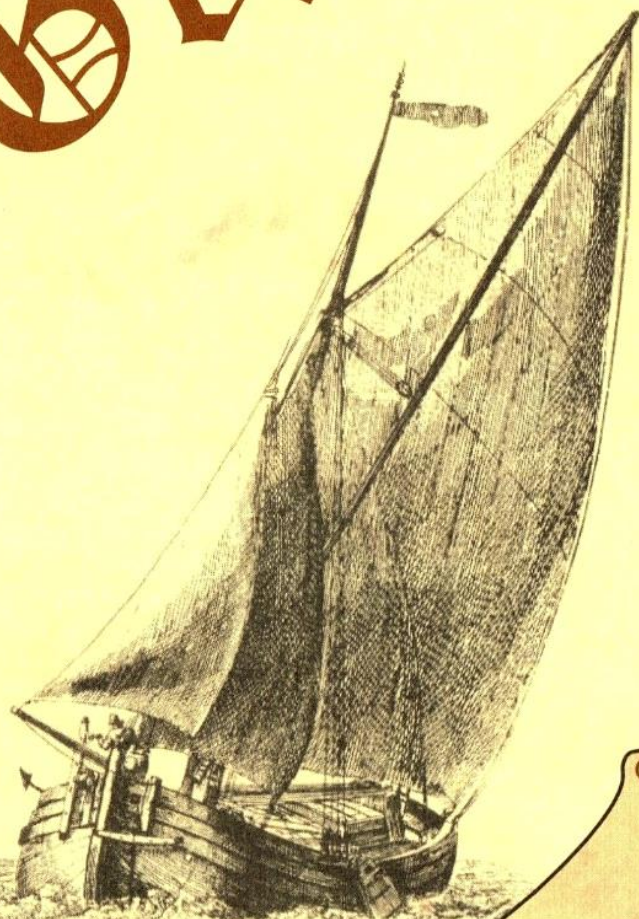


Genealogica



afdeling Flevoland

Nederlandse Genealogische Vereniging

34^e jaargang – nr. 3 – oktober 2018



Agenda

Lezingen

In Batavialand op zaterdagmiddag van 14.00 – 16.30 uur in de Ontginningszaal.

DATUM	ONDERWERP	SPREKER
17 november 2018	De Watergeuzen	Anne Doedens
23 februari 2019	Militaire voorouders en genealogische bronnen	Welmoed Bons

Voorouderspreekuren

In Almere, Lelystad en Kampen zijn er voorouderspreekuren op de 1^e zaterdag van de maand, in Emmeloord is het voorouderspreekuur elke 2^e zaterdag van de maand.

Onze expert Heraldiek, Fred van der Zwan zit doorgaans in Lelystad. Op 3 november a.s. zal hij in Kampen aanwezig zijn.

Op zaterdag 20 oktober zitten we van 10.00 – 12.00 uur ook in de bibliotheek in Dronten, in het kader van de Maand van de Geschiedenis. Hulp is welkom. Aanmelden via wimlidy@apagro.nl.

Houdt onze agenda op internet in de gaten: <https://ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/flevoland/> en klik op “Naar de agenda”.



Van de redactie

Voor u ligt alweer de laatste Genealogica van 2018. Zoals voorheen aangegeven wordt de Genealogica met ingang van 2018 uitsluitend digitaal verspreid. In deze aflevering treft u diverse bijdragen die aangeleverd zijn door leden van de redactie. Tevens treft u het verslag van de lezing van 22 september. Wij wensen u veel leesplezier.

Mocht u op- en of aanmerkingen hebben, dan vernemen wij dat graag. Heeft u een bijdrage voor de Genealogica: deze zijn altijd zeer welkom.

De redactie



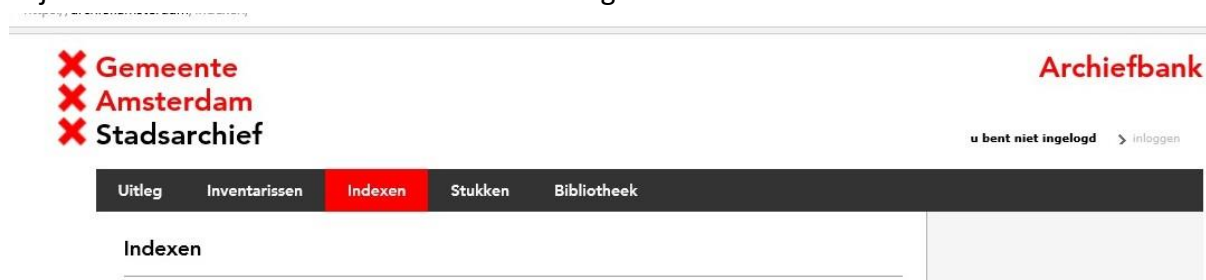
Zoeken op inventaris Stadsarchief Amsterdam

Als u voor onderzoek van uw stamboom naar het stadsarchief in de Vijzelstraat te Amsterdam moet en u om welke reden dan ook hiertoe niet in de gelegenheid bent, is een bezoek aan de digitale versie mogelijk een uitkomst. Ongetwijfeld zullen vele van u deze weg inmiddels bewandeld hebben, maar voor diegene, die dat nog niet hebben gedaan, hierbij een routebeschrijving van een redelijk eenvoudig te ontdekken bron, te bereiken vanuit uw bureaustoel onder het genot van een kopje koffie. Amsterdam is een van de weinige of zo niet de enige gemeente die een zeer uitgebreide mogelijkheid biedt om u te helpen bij uw genealogisch onderzoek.

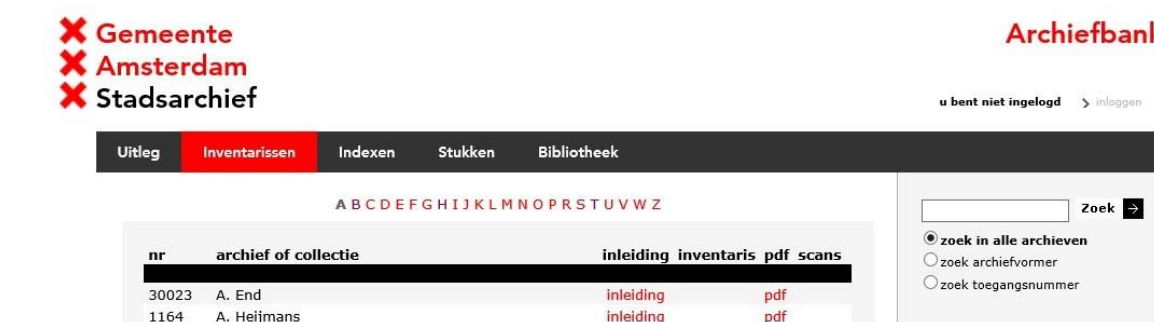
Als u rekening houdt met de wettelijke termijn voor het vrijgeven van akten, zoals geboorteakten na 100 jaar, trouwakten na 75 jaar en overlijden na 50 jaar, is een jaarlijks bezoek aan deze site wel handig. Goed om te weten is dat u daarmee in ieder geval de reiskosten bespaart en u niet gebonden bent aan de openingstijden. Het downloaden van de akten is tegenwoordig kosteloos en van een zeer goede kwaliteit.

Laat natuurlijk onverlet dat Amsterdam een mooie stad is met veel bezienswaardigheden en daardoor zeker de moeite van het bezoeken waard, maar dat terzijde.

Ga naar Google en vul in op de zoekbalk “stadsarchief Amsterdam”. Daarna klikt u op “stadsarchief Amsterdam indexen”. De index is al een bron van informatie op zich en als u daar dan toch bent raden wij u aan er maar eens doorheen te gaan en wie weet wat u er allemaal nog ontdekt.



Naast het kopje indexen vindt u inventarissen. Hier klikt u op. Hierna verschijnt er een keuze menu van A tot Z of de mogelijkheid om in de rechterkolom direct te zoeken op naam. Hierbij is de juiste zoeknaam wel van belang. Om te beginnen is daarom zoeken op alfabet aan te bevelen.



Als voorbeeld gaan we naar de balk A tot en met Z en klikken op “B” en zoeken in archief of collectie en scrollen naar “burgerlijke stand inventaris”. Open deze en u ziet een keuzemenu geboorten etc.



Klikt u

vervolgens op “Geboorten” en u ziet de één en tien jarentafels gevolgd door de akten.

Kies vervolgens voor bijvoorbeeld éénjarige tafels. Hier zult u zien dat deze lopen van 1811 – 1916, echter als u met u cursor naar beneden gaat zult u zien dat 1917 inmiddels is vrijgegeven. Navigeren gaat betrekkelijk eenvoudig, leef u er op uit en ontdek de mogelijkheden die worden geboden en wie weet vindt u vanuit uw luie stoel informatie waarvan u dacht dat deze niet bestond. Wilt u een akte downloaden volg dan de instructie die wordt gegeven. Uiteraard is nog niet de hele inventaris gedigitaliseerd. Vindt u

zo iets dan is er de mogelijkheid om een digitalisatie aan te vragen, hier zijn echter wel kosten aan verbonden. Hopelijk heeft u wat aan deze uitleg.

NB: Houdt u er rekening mee dat bij het openen van de originele documenten er een flashplayer nodig is. Dit werkt alleen in een Windows omgeving.

Veel succes met uw zoektocht.

P en J

Noot van de redactie: uit ervaring is gebleken dat een en ander via Internet Explorer beter werkt dan andere browsers.



Abraham de Cooge

Inleiding

Als u uw stamboom aan het uitzoeken bent stuit u vast wel eens op personen die niet met de familie die u onderzoekt verbonden zijn, of niet verbonden lijken te zijn, maar die wel een rol hebben gespeeld in de familie. Een nader onderzoek naar die personen kan soms verrassende en kleurrijke informatie opleveren en bijdragen aan het beeld dat u opbouwt van uw familie.

Zo stuitte ik diverse malen tijdens mijn onderzoek naar mijn directe voorouders op Abraham de Cooge.

In dit artikel schrijf ik zijn naam als Abraham de Cooge alhoewel zijn naam vaak ook wordt geschreven als de Coge. Daarnaast komen de varianten de Coog, de Coogh, de Cooghe, de Kooge, de Koogh en de Kooghe voor.

Relatie met de familie Cruijck

De vroegste vermelding in Delft van mijn directe voorouder Lambrecht Ghijsbrechtsz. **Cruijck**, stamt uit 1609 als hij in ondertrouw gaat met Judith Gerritsdr. Iepma. Hierbij is vermeld dat hij afkomstig was van Gorichem. Lambrecht begon als tafellakenwever, handelde in kannen, kruiken, glas, potten, pannen, vlas en dergelijke. Hij woonde aanvankelijk in “De Kaerskorff”, aan de Vismarkt in Delft en vanaf 1625 in “De Roomer” in de Wijnstraat, waar hij ook een winkel had. Ook reisde hij rond met zijn handel, tot in Vlaanderen. In 1640 stichtte hij plateelbakkerij¹ “De Dissel”. Nadat zijn vrouw Judith Gerritsdr., bij wie hij zeven kinderen had, op 30 december 1639 was overleden, trouwt Lambrecht Ghijsbrechtsz. voor de tweede maal op 5 januari 1641 in Amsterdam met Annetje Arendsdr. Steenrots, weduwe van Jacob Pietersz. Cosijn.

De oudste vermelding van Abraham de Cooge in relatie tot de familie Cruijck die ik tot nu toe gevonden heb is van 22 juli 1637. Op die dag treden Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck en Abraham de Cooge, burgers van de stad Delft, samen op als getuigen. Wellicht dat er nog oudere vermeldingen te vinden zijn. In 1637 was Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck nog geen plateelbakker. Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck kocht op 5 maart 1640 het pand van de voormalige brouwerij “De Dissel” aan de Molslaan in Delft, om daarin een plateelbakkerij te beginnen. Opmerkelijk is dat Abraham de Cooge zich borg stelde voor de koper.

Beide mannen kenden elkaar dus al van voor de tijd van de Dissel. Van alle plateelbakkerijen waarin leden van de familie Cruijck (deels) eigenaar waren, waren bijna alle compagnons door familierelaties met elkaar verbonden.

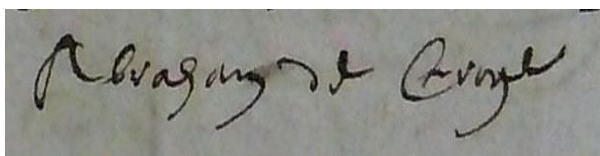
¹ Een plateelbakkerij is een aardewerkfabriek waar plateel wordt vervaardigd. Het woord plateel is afgeleid van het Oud -Franse woord platel, dat schotel betekent. Plateel is een bepaald soort keramiek (aardewerk). Op het plateel wordt met de hand een decor of motief geschilderd door een zogenaamde plateelschilder voordat het voor de tweede keer gebakken wordt. Het Delftse keramiek staat bekend als Delfts blauw.

Zo kwam na het overlijden van Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck in 1644 plateelbakkerij 'De Dissel' in 1645 in handen van zijn weduwe Annetje Arendsdr. (1/3^e deel), zijn zoon Ghijsbrecht Lambrechtsz. Cruijck (1/3^e deel), Cornelis Ariensz. Mol, zwager van Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck (1/6^e deel) en Abraham de Cooge (1/6^e deel). Ghijsbrecht Lambrechtsz. Cruijck was naast plateelbakkerij "De Dissel" (hij verkocht zijn belang in "De Dissel" in 1648 aan zijn stiefvader Pieter Joppen Oosterlaen die op 22 april 1646 met Annetje Arendsdr. was getrouwd) o.a. eigenaar van plateelbakkerij "De Porceleyne Schotel", plateelbakkerij "De Witte Starre", samen met zijn zwager Willem Cleffius en plateelbakkerij "De Pauw", samen met zijn zwagers Willem Cleffius (1/4^e deel) en Wouter van Eenhoorn (1/4^e deel).

Daarnaast treden in de notariële akten inzake familiale kwesties van de familie Cruijck praktisch alleen (aangetrouwde) familieleden op. De enige uitzondering hierop is Abraham de Cooge.

Als Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck op 12 november 1644 overlijdt, laat hij zeven kinderen na, waarvan er vier nog minderjarig zijn. Tot voogden van deze vier minderjarige kinderen werden benoemd Cornelis Ariensz. Mol (zwager van de overledene), Harmen Willemsz. Brageer (ook: Bragaar) (zwager van de overledene), Wouter van Eenhoorn (schoonzoon van de overledene) en Abraham de Cooge.

Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck liet een behoorlijke erfenis na, waarvan een uitgebreide inventaris lijst nog in het archief te Delft te vinden is. Als administrateur van de boedel over staat, verdeling en rekening daarvan werd Abraham de Cooge benoemd. De afhandeling van de boedel nam enige jaren in beslag. Dat Abraham de Cooge als uitvoerder van de afwikkeling van de nagelaten boedel van Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck was benoemd, duidt niet automatisch op een familieband. Maar toch, de belangen waren groot en er waren meerdere geschikte kandidaten voor deze taak, zoals Harmen Willemsz. Brageer, zwager van de overledene door zijn huwelijk met Jannetje Ghijsbrechtsdr. Cruijck.



Handtekening van Abraham de Cooge

Bij de ondertrouw in Delft op 9 januari 1609 van Lambrecht Ghijsbrechtsz. Cruijck met Judith Gerritsdr. Iepma staat vermeld dat hij afkomstig was uit Gorinchem. De vrouw van Abraham de Cooge, Cornelia Jansdr. van Amerongen, kwam ook uit Gorinchem. Wellicht dat er van deze kant hier toch sprake is van een familiale band.

Levensbeschrijving

Abraham de Cooge was een kleurrijk en veelzijdig man en leidde een afwisselend leven. Hij werd geboren vòòr 1606 als de zoon van Pouwel de Cooge en Agniesie Lodewijcx. In 1629 huwde de Cooge met Cornelia Jansdr. van Amerongen. Het echtpaar had één zoon Meijnardus. Zij woonden aanvankelijk in Gorinchem. Op 9 december 1632 werd Abraham de Cooge geboortig van Alkmaar, schilderijverkoper, als poorter van Delft ingeschreven. Op 11 juni 1632 liet Abraham de Cooge zich als meester schilder van het Sint-Lucasgilde aantekenen. Naast schilderen bleek hij vooral te handelen in alles waarop hij dacht winst te kunnen maken, van tulpenbollen tot klokken en zelfs orgels.

In 1645 kocht hij een zesde part in plateelbakkerij "De Dissel" aan de Molslaan en drie jaar later nog een zesde part. In mei 1648 werd De Cooge als medestander naast regerend meester Pieter Joppen Oosterlaen aangetekend en in december 1666 als meester plateelbakker bij het St. Lucas Gilde in plaats van Oosterlaen.



Schilderij, een landschap voorstellend, tot nu toe toegeschreven aan Abraham De Cooge ontleend aan Bredius (Museum voor Schone Kunsten, Boedapest).

In november 1666 was hij volledig eigenaar geworden. Hij bleef volledig eigenaar van “De Dissel” totdat hij deze in juli 1682 verkocht. Het lijkt erop dat hij tot 1665 het werk in de plateelbakkerij voornamelijk overliet aan de andere eigenaren. De artistieke invloed die De Cooge heeft gehad is van groot belang geweest voor de kwaliteit en de het succes van de plateelindustrie. In de jaren 1665, 1666, 1672 en 1673 was Abraham de Cooge hoofdman van het St. Lucas Gilde.

De hoofdmoot van zijn nering was echter de kunsthandel, waarvoor hij de hele Republiek en de Zuidelijke Nederlanden bereisde. Veel schilderijen die in Delft vervaardigd zijn raakten zo over de Republiek en de Zuidelijke Nederlanden verspreid. In november 1630 kreeg hij toestemming om twee maal per week in schilderijen te mogen handelen op de galerij van het gebouw van de Staten-Generaal. In 1680 verkocht hij nog werken van Tintoretto, Bloemaerts en Cuyp; het eerste ‘deed’ 250 gulden, het laatste slechts 20. Misschien speculeerde De Cooge ook met huizen. In 1642 kocht hij een pand achter het stadshuis om het twee jaar later alweer over te doen aan de stad, die er de Waag mee uitbreidde. Hij was eigenaar van een woning aan de Verwersdijk te Delft, genaamd ‘t Gulden Comptoir. Ook was hij voor de helft eigenaar van een verfwindmolen. Financieel ging het De Cooge aanvankelijk voor de wind en was hij een vermogend man; hij bewoonde mooie huizen en had ook een aantal huisjes in bezit, die hij verhuurde. In 1680 echter moest Abraham de Cooge afstand doen van zijn grote kunstcollectie en bij zijn dood in 1686 liet hij een failliete boedel na.

Naast die hierboven vermelde korte levensbeschrijving van De Cooge zijn er een aantal zaken uit zijn leven bekend die die moeite waard zijn om wat dieper op in te gaan.

Etsen en prenten

Van Abraham de Cooge zijn, naar bekend, slechts drie door hem vervaardigde prenten bewaard gebleven. Het betreft portretten van Prins Frederik Hendrik, Karel van Mander en van Menno Simonsz.

Met zijn prenten raakte Abraham de Cooge wel eens in de problemen zoals in 1630 toen hij een poosje gevangen zat in Gorinchem in verband met het maken van een politieke spotprent. In het begin van dat jaar werd de in Gorinchem wonende Abraham de Cooge gedagvaard om voor de drossaert en burgemeesters van Gorinchem te verschijnen. Dit naar aanleiding van een brief van de magistraat te Utrecht. Abraham de Cooge gaf gehoor aan dagvaarding en bekende zonder omwegen dat hij de in de brief genoemde satirische voorstelling (in de vorm van een muts) had gestoken. Hij had dit op verzoek gedaan van de in Utrecht wonende Willem de Fremerije, die hem had verzocht voor hem iets te steken

ter ere van Prins Frederik Hendrik, óf de Koning van Spanje en de Paus, bloot of naakt, óf zich vernederend voor de Prins, net zoals De Cooge het beste uitkwam. De Cooge had dit gedaan met de hierboven genoemde satirische voorstelling. Vervolgens ging er op 4 januari 1630 een brief uit van de Drossaert, Burgemeesteren en Regeerders van Gorinchem naar het Hof van Holland in Den Haag. Men had De Cooge in hechtenis genomen, tot er van het Hof van Holland bericht zou komen wat er in deze zaak verder moest gebeuren.

Bij deze brief van 4 januari 1630 behoort een eigenhandig geschreven brief van De Cooge met dezelfde datum aan het Hof van Holland, waarin hij uiteenzette waarom hij in Gorinchem in verzekerde bewaring was gesteld. In oktober 1629 had hij een (koper)plaatje gezonden naar Willem Fremery te Utrecht met de Prins, de koning van Spanje en de Paus. Een paar dagen daarvoor kwam Fremery van 's Hertogenbosch naar Gorcum; omdat hij weinig tijd had ging De Cooge naar de poort om hem te spreken en zei dat hij hem een plaatje had gezonden. Fremery zei toen dat hij van huis was weggeweest, maar dat zijn vrouw het wel ontvangen zou hebben. Hij vroeg wat De Cooge op het plaatje had gezet en die antwoordde "de Prins met Sartbosch ('s Hertogenbosch). Vervolgens zei Fremery maak voor mij nu een plaatje van de Prins met de Koning van Spanje, die zich voor de Prins vernedert of dat hij naakt voor de Prins enige steden uit zijn mond spuugt, te weten Grol, Wesel en 's Hart Bosch of iets dergelijks en zendt het mij zo spoedig mogelijk. Toen maakte De Cooge het al eerder genoemde plaatje, niet anders dan tot lof van de Prins.



Portret van Menno Simons door Abraham de Cooge, Rijksmuseum, Amsterdam



Portret van Karel van Mander door Abraham de Cooge, Rijksmuseum, Amsterdam

Op 8 februari 1630 kwam het antwoord van het Hof van Holland nadat zij de zaak van Abraham de Cooge hadden onderzocht. Abraham moest de plaat intrekken en mocht dergelijke platen niet meer maken. Hij mocht uit zijn hechtenis worden ontslagen.

Kunsthandelaar

In de 17^e eeuw woonden en werkten gedurende kortere of langere tijd in Delft diverse bekende kunstschilders, waaronder Johannes Vermeer (1632 – 1675), Carel Fabrituis (1622 -1654), Pieter de Hooch (1629 – 1684) en Jan Steen (1626 – 1679). Een belangrijk verkoopkanaal voor kunstschilders was de kunsthandel. Verreweg de belangrijkste kunsthandelaar in die jaren in Delft was Abraham de Cooge.

Een aantal door De Cooge verhandelde schilderijen zijn bekend, zoals een schilderij van Gerard Dou, “een kluizenaar”, welke hij in 1665 verkocht voor 230 gulden aan de in Utrecht wonende handelaar Dirck Sade.



Gerard Dou - Een Kluizenaar, Rijksmuseum, Amsterdam

Gedurende zijn loopbaan als handelaar in schilderijen is Abraham de Cooge een aantal malen beschuldigd van het feit dat een door hem verkocht schilderij niet origineel zou zijn. Zo verkocht Abraham de Cooge in 1653 een schilderij van de Antwerpse schilder Paul Bril (1554 – 1626), voorstellende een landschap, aan een kunstverzamelaar in Gent. Na geruchten van enkele schilders en handelaren in Antwerpen dat het schilderij ‘geen origineel en geschildert is mette eijgen handt van Pauwels Bril’, twijfelde deze handelaar over de echtheid van het schilderij. Daarop schakelde Abraham de Cooge enkele Amsterdamse experts in voor hun opinie. Een van deze experts was de Amsterdamse kunstschilder Bartholomeus van der Helst (1613-1670). In hun verklaring van 15 september 1653 verklaarden deze Amsterdamse experts dat het werk ‘suyer originael geschildert bij de hant’ van Paulus Bril was. De experts in Antwerpen echter noemden hun noordelijke collega’s domkoppen en verklaarden aan de Gentse koper dat de verkoper (De Cooge) een oplichter was. Ook Rembrandt van Rijn

werd ingeschakeld. Na zorgvuldige bestudering van het schilderij was zijn conclusie gelijk aan die van zijn stadgenoten.

Zo lezen wij: 16 september 1653; Rembrandt van Rijn, ‘vermaert schilder binnen deser stede, out omtrent 46 jaaren’, verklaart op het verzoek van De Cooge ‘het stuck schilderij, in de voorstaende attestatie vermeldt, mede wel gesien, gevisiteert en geïnspecteert te hebben, en mitsdien met deselve verclaaringe sigh te conformeerden. Aldus gedaen, ter presentie van Johannes van Glabeeck en Jacobus Lavecq, sijn getuygens discipelen, als getuygen’. Aan deze laatste verklaring werd veel gewicht toegekend, juist omdat deze afkomstig van niemand minder dan Rembrandt van Rijn.

In 1666 liep het voor Abraham niet zo goed af als hiervoor beschreven in 1653. In dat jaar had ene Laurens Mauritse Doucy een schilderij van Jan Porcellis gekocht van Abraham de Cooge, voorstellende “see, strandt met eenige rotsen ende personagien”. Op 9 juni 1666 leggen Barents Cornelisz., 51 jaar oud, Allart van Everdingen, 39 jaar, Willem Kalf, 39 jaar en Jacob van Ruysdael, 32 jaar, schilders wonende te Amsterdam een verklaring af op verzoek van Doucy.



Gerard Andriesz. Bicker door Bartholomeus van der Helst
Zijn beroemdste schilderij. Rijksmuseum, Amsterdam

Barent Cornelisz. verklaart dat de zee, schepen, beelden, lucht, boten of schuitten en het grootste deel van de rotsen niet door Porcellis, maar door Hendrick Anthonisz. zijn geschilderd. Allart van Everdingen verklaart, na het desbetreffende schilderij lang en goed bestudeert te hebben, dat het niet door Porcellis geschilderd is, tenzij hij iets aan de rotsen geschilderd heeft. Willem Kalff verklaart dat het schilderij noch in het geheel noch deels door Porcellis is geschilderd. Jacob van Ruysdael tenslotte, verklaart dat al zou Porcellis met het schilderij begonnen zijn, het zodanig door anderen is afgemaakt dat het niet meer als een stuk van Porcellis kan worden beschouwd. Gezamenlijk verklaren zij dat het schilderij niet waardig is om voor een stuk van Porcellis verkocht en geleverd te worden.

Tulpenhandelaar

Bekend van de Gouden Eeuw is de zgn. tulpenmanie. De tulpenmanie, ook wel tulpengekte genoemd, was een hausse in de tulpenhandel in Holland en Utrecht die rond 1634 opkwam en waaraan in februari 1637 een abrupt einde kwam. De prijzen van nieuw geïntroduceerde tulpenbollen bereikten extreme hoogten. Ook werd er flink gespeculeerd in opties op tulpen, dat wil zeggen er werden tulpen verkocht die opdat moment nog in de grond zaten. Het hoogste punt van deze handel speelde zich af in de winter van 1636-1637. Zo werden er tulpenbollen verkocht voor meer dan tien keer het jaarsalaris van een ervaren vakman en waren ze ongeveer evenveel waard als een Amsterdams grachtenpand.

Uit diverse akten uit het archief in Delft blijkt dat Abraham de Cooge ook heeft gehandeld in tulpen. Of hij ook in tulpenbollen heeft gehandeld in de periode van de tulpenmanie is mijn niet bekend. Zo werd op 28 augustus 1637 van Abraham de Cooge, schilder in Delft, geëist drie tulpenbollen van het soort "oude Naerders" terug te geven of de door hem beloofde f. 120 te betalen. Op 8 september 1637 is er sprake van een aanbod tot levering van zodanig vierendeel pond droge tulpenbollen, namens Abraham de Cooge aan Dr. Sasbout van der Aa, waarvan De Cooge zei dat dit het vierendeel pond schilders bollen was, dat door hem aan Van der Aa was verkocht, met eis van betaling van f. 160, zoals daarvoor beloofd was.



Op 30 april 1642 verkocht Abraham een tuin met een huisje gelegen aan de noordzijde van de Buitenwatersloot te Delft, met de voorwaarde dat hij zich het recht voorbehoudt om in het daarvoor gunstige jaargetijde de nog in de tuin bevindende tulpenbollen uit te graven en te behouden.

Op 18 februari 1645 verkocht Abraham de Cooge, schilder, een tuin met huisje en erf, gelegen buiten de Watersloot op de hoek van de Coendersteeg buiten Delft. In de koop zijn o.a. begrepen acht bedden tulpen.

Katholiek

Een aspect van Abraham de Cooge dat niet onbesproken dient te blijven is het feit dat hij katholiek was. In 17^e eeuw was de invloed van de reformatie in Delft nog heel groot. De 'openbare exercitie' van de katholieken was expliciet verboden zodat bijeenkomsten vaak 's nachts werden gehouden in steeds andere particuliere woonhuizen. Voor tal van overheidsambten en andere maatschappelijke posities was het lidmaatschap van de gereformeerde kerk zoal niet verplicht dan toch een belangrijke factor om ervoor in aanmerking te komen. De katholieke gemeenschap vormden een belangrijke minderheid in Delft in de 17^e eeuw. Alhoewel de lokale autoriteiten van Delft regelmatig maatregelen afkondigden die het leven voor de katholieke gemeenschap bemoeilijkte, was hun beleid van repressie verzacht door politieke en economische motieven. Zo waren in Delft vele families onderling verdeeld tussen de nieuwe religie en de oude religie. Leden van vooraanstaande katholieke families hadden contacten met het stadsbestuur. Aan de andere kant speelden katholieken een prominente rol in handel en industrie, en zo was de welvaart van de stad deels afhankelijk van het katholieke volksdeel. Velen van de meest succesvolle plateelbakkers, waaronder Willem Cleffius en Ghijsbrecht Lambrechtsz. Cruijck, waren katholiek.

De antikatholieke verordeningen van de Delftse autoriteiten werden ook lang niet altijd nageleefd en waren ook moeilijk te handhaven. Een belangrijke rol speelde daarbij dat de autoriteiten de katholieken in de gelegenheid stelde vervolging af te kopen tegen een jaarlijks recognitiegeld.

Intimidatie van katholieken door fanatieke gereformeerden kwamen regelmatig voor. De vijandigheid van Delftse gereformeerden tegen haar rooms-katholieke stadsgenoten bereikte haar hoogste punt in de eerste helft van de jaren 1640. Dat dit alles niet aan Abraham de Cooge voorbij ging blijkt onder andere uit het feit dat in 1643 in zijn huis een katholieke bijeenkomst werd verstoord. Daarbij riep een protestante vrouw dat de autoriteiten de katholieken net zo zouden moeten behandelen als "ze deden in Engeland". Deze opmerking werd genoteerd door zijn vrouw Cornelia Jansdr.

De spanningen tussen de protestanten en de katholieken namen af in jaren 1650 en 1660.

Privé leven

Zoveel als er bekend is over het zakelijke leven van Abraham de Cooge, zo weinig weten we van zijn privé leven. Toch zijn er een aantal wetenswaardigheden te melden. Uit zijn huwelijk met Cornelia Jansdr. van Amerongen is één zoon, Meijnardus genaamd, bekend.

Tussen Abraham en zijn vrouw wilde het niet altijd boteren. Zo liet Cornelia Jansdr. op 17 maart 1661 haar testament aanpassen. Zij herriep toen het testament met haar man voor notaris Heindrik van der Muyl te Gorinchem gepasseerd op 26 februari 1630. Zij bevestigt de huwelijkse voorwaarden op 11 juni 1629 gemaakt voor dezelfde notaris en stelde aan als haar erfgenaam haar zoon Meijnardus de Cooge, en bij vooroverlijden van deze zonder nageslacht, haar eigen bloedverwanten, met uitsluiting van haar man. Van 7 juni 1661 dateert een verklaring van een dienstbode omtrent mishandeling van Cornelia Jansdr. door haar man Abraham de Cooge naar aanleiding van hun zoon Meijnardus.

Om onduidelijke redenen leefde Abraham gedurende lange tijd in onmin met zijn zoon Meijnardus. Op 24 maart 1667 verklaren Abraham de Cooge en Meijnardus de Cooge zich niet alleen te verzoenen en overeenstemming te bereiken over de nalatenschap van Cornelia Jansdr., maar dat ook de gemene boedel tussen hen half en half verdeeld zal worden, na voorgaande vergeving van hetgeen vroeger is gepasseerd. Ook belooft Meijnardus zijn vader alle respect en eer te zullen bewijzen.

Anna Elisadr. Verhoeven, de huishoudster van Abraham de Cooge, werd later in het testament van Meijnardus de Cooge met een groot bedrag bedacht; was dit de reden tot onmin tussen vader en zoon De Cooge?

Overzicht:

Pouwel de Cooge, overleden vòòr 11 juni 1629, tr. **Agniesie Lodewijcx**, overleden vòòr 30 september 1663. Zij hertrouwde met Corstiaen van Coninxhove (ook: Christiaan van Coningshove).

Uit dit huwelijk:

1. **Abraham de Cooge**, geboren vòòr 1606 in Alkmaar, begraven 19 februari 1686 in de Nieuwe kerk te Delft, tr. in Utrecht (gerecht) april 1629 met **Cornelia Jansdr. van Amerongen**, weduwe van **Jasper Willemsz.**, geboren Gorinchem, overleden vòòr 24 maart 1667, dochter van **Jan van Amerongen** en N.N.

Uit dit huwelijk:

1. **Meijnardus de Cooge**, begraven 22 september 1678 in de Nieuwe Kerk te Delft.
Geen nageslacht.

2. **Susanna Pouwelsdr. de Cooge**, tr. **Pelgrum van Nijkerk**, overleden vòòr 30 september 1663.

Uit dit huwelijk:

1. **Hillegondt (Heijltgen) Pelgrumsdr. van Nijkerk**, overleden tussen 7 april 1659 en 30 september 1663, tr. **Willem van Odekercke**, meester schilder, overleden na 30 september 1663.
Hieruit nageslacht.

2. **Catrijna Pelgrims**, tr. **Johannes Marcusz. Druyf**.

Hier uit:

1. **Marcus Druyf**, gedoopt Delft 17 juli 1644
 2. **Pelgrim Marcusz. Druyf**, gedoopt Delft 19 september 1645
 3. **Judit Druyf**, gedoopt Delft 25 augustus 1647
3. N.N. Pelgrumsdr., ws. overleden vòòr 9 november 1668.

Maurice Kruijk

Bronnen:

- 1) Geschiedenis van de Delftse Plateelbakkerijen, deel 8, "De Dissel" 1640 -1702 "Theepotbakkerij Jacobus de Caluwe" 1702 - 1734. Wik Hoekstra – Klein, 2002.
- 2) Regionaal Historisch Centrum Delft, Archiefnummer 72, Archief van de weeskamer Delft, (1506) 1536-1887 (1985-1990), aktenummers 3868-3874, Stukken betreffende de boedel van Lambrecht Gijsbrechtsz. Kruyck en Judick Gerritsdr., 1641-1651.
- 3) Archief voor Nederlandsche Kunstgeschiedenis. F.D.O. Obreen, deel 1 (periode 1613 – 1649) uitgegeven 1877 en deel 2 (periode 1650 -1714), 1878.
- 4) Künstler-Inventare, Urkunden zur Geschichte der Höllandischen Kunst des XVIten, XVIIten und XVIIIten Jahrhunderts Dr. A. Bredius, Martinus Nijhoff, Den Haag 1921.
- 5) A Corpus of Rembrandts Paintings IV: Self-Portraits, Evert van de Wetering, Springer Science & Business Media, 2010.
- 6) De derde stad van Holland. Geschiedenis van Delft tot 1795. Gerrit Verhoeven, W Books, 2015.
- 7) Vermeer and his milieu, a web of social history, John Michael Montias, Princeton University Press, 1989.
- 8) <http://collectie-delft.nl/nadere-toegangen>.



Zoeken in Familysearch (zonder www.zoekakten.nl)

Nu de website www.zoekakten.nl is gestopt, moesten we op zoek naar een nieuwe snelle manier om te zoeken in de scans van Familysearch. Hieronder vindt u een stappenplan hoe u dat kunt doen én u vindt een overzicht van snelkoppelingen naar de kerkboeken en burgerlijke stand van elke provincie.

1. www.familysearch.org
2. Klik bovenin op [Search](#)
3. Klik onder de wereldkaart op [Browse all published collections](#)
4. Kies [Continental Europe](#) en vervolgens [Netherlands](#)
5. U ziet een lijst met records, kies degene die u wilt bekijken en klik op de betreffende regel
6. Op het volgende scherm klikt u (soms onder een wit zoekscherm) op Browse through ## images. Mocht er een zoekscherm verschijnen, kunt u dit best eens uitproberen.

Over het algemeen komt u bij de kerkregisters (Church Records) de volgende schermen tegen:

- Provincie
- Browse through ## images
- Religie
- Plaatsnamen
- Soort DTB en periodes
- Scans

Bij de Burgerlijke Stand (Civil Registration) is de schermvolgorde meestal:

- Provincie
- Zoekscherm met daaronder
- Browse through ## images
- Plaatsnamen
- Soort akte en perioden
- Scans

Hieronder ziet u snelkoppelingen per provincie voor kerkregisters en de burgerlijke stand.

PROVINCIE	KERK	BURGERLIJKE STAND
Drenthe	https://www.familysearch.org/search/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037882/waypoints	https://www.familysearch.org/search/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2026974/waypoints
Friesland	https://www.familysearch.org/search/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2040000/waypoints	https://www.familysearch.org/search/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2026975/waypoints
Gelderland	https://www.familysearch.org/search/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2038506/waypoints	https://www.familysearch.org/search/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/1949343/waypoints

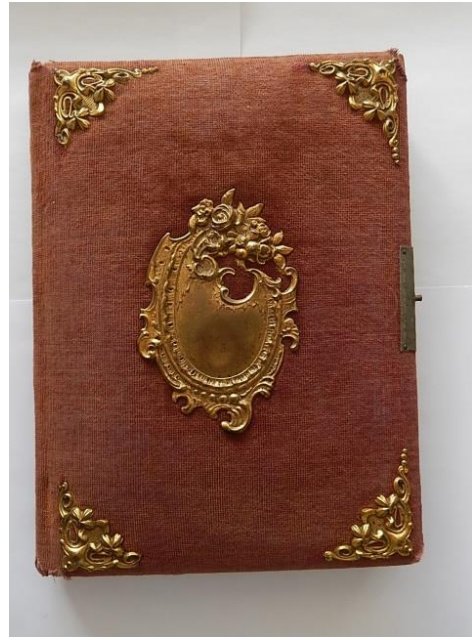
PROVINCIE	KERK	BURGERLIJKE STAND
Groningen	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037901/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2026219/waypoints
Limburg	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037001/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2026214/waypoints
Noord-Brabant	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037960/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2026223/waypoints
Noord-Holland	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037985/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2020117/waypoints
Overijssel	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037905/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2026211/waypoints
Utrecht	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037906/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2023934/waypoints
Zeeland	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2036997/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2026206/waypoints
Zuid-Holland	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/2037907/waypoints	https://www.familysearch.org/search/h/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/1576401/waypoints



Toevalstreffers - een bijzonder fotoalbum

In 1984 overleed Ann Immens (1892-1984), zij was een tante van mijn moeder. Na het overlijden van haar echtgenoot (Ben Schroër) in 1957, bleef zij alleen achter met haar moeder Berta van Heeswijk (1867-1962). Ann Immens en haar man hadden geen kinderen. Per toeval ben ik afgelopen zomer in contact gekomen met een vrouw (inmiddels 86 jaar jong) die vanaf 1957 jaren lang mijn overgrootmoeder en haar dochter heeft verzorgd. Tijdens dit bezoek wist zij aardig wat bijzonderheden over beide dames te vertellen. Details die ik nog nooit van mijn moeder had gehoord en waarvan bleek dat mijn moeder die ook nog niet kende. Kortom: voor de genealoog in mij was dit natuurlijk fantastisch om allemaal te horen (en te noteren).

Na afloop van dit bezoek bleek dat de vrouw nog een verrassing voor mij had. Na het overlijden van mijn oudtante in 1984 had zij uit de nagelaten inboedel een fotoalbum weten te bewaren.



Het betrof een fotoalbum van mijn overgrootouders, Karolus Francis Immens (1864-1945) en Berta van Heeswijk (1867-1962). Het fotoalbum stamt uit de jaren 1890-1910.

Maurice Kruijk



De Reformatie en de gevolgen in de maatschappij



Maarten Luther (1483-1546)

Datum: 2 september 2018

Door: Fred van der Zwan

Aanwezig: 20 personen

Na een welkomstwoordje van secretaris Willy van der Most begint de spreker zijn interessante lezing. Hij probeert om niet de kerkelijke maar de maatschappelijke situatie te schetsen. Het begon allemaal in 1517 met een brief van Luther aan de keurvorst aartsbisschop Albrecht van Brandenburg, met bijvoeging van de 95 stellingen. Deze 95 stellingen werden ook aan de deur van de slotkerk van Wittenberg opgehangen. Deze stellingen waren een aanklacht tegen de machtsmisbruiken van de clerus van de Katholieke Kerk.

Verschillende personen spelen een rol in de reformatie. Johan Tetzel was aflaatprediker in de gebieden van Albrecht van Brandenburg. Een aflaat was een kwijtschelding van straffen door het betalen van geld. Luther was hier tegenstander van.

Jacob Fugger was de rijkste man van Europa en financier van talrijke pauselijke projecten. Hij verstrekte in 1517 een lening aan Albrecht van Brandenburg, zodat deze het aartsbisdom Mainz kon verkrijgen. Ook financierde hij Karel V om keizer van Duitsland te worden.



Op de Rijksdag van Worms in 1521 moest Luther zich tegenover keizer, keurvorsten en bisschoppen verantwoorden.

Na Worms vormden zich twee partijen: de katholieken en de vrije Duitse Rijkssteden. Een periode van conflicten en onrust leidde uiteindelijk tot een nieuwe staatsorde. Deze werd verkregen na diverse Rijksbesluiten en (godsdienst-)oorlogen, zoals o.a. de Boerenoorlog (1524-1525), de Tachtigjarige oorlog (1568-1648) en de Dertigjarige oorlog (1618-1648).



Als gevolg van deze oorlogen sloegen grote groepen mensen op de vlucht, onder meer naar Nederland. Door de stijgende welvaart in Nederland steeg de vraag naar arbeidskrachten. Ook de koloniën en het leger hadden personeel nodig. De meesten keerden nooit meer terug naar Duitsland. Zo kan het dat in Nederland veel families een van oorsprong Duitse achternaam hebben.

De Lutheranen drongen aan op het houden van een concilie om de misstanden in de kerk te beëindigen en een Bijbelse samenleving te doen ontstaan. Uiteindelijk werd het Concilie van Trente gehouden (1545-1562, 1562-1563 en 1563-1564). In de slotbesluiten van dit concilie werd ongeveer 70% van de grieven van de protestanten erkent. Eén van de besluiten was het aanleggen van doop-, trouw- en begraafregisters. De Nationale Synode van Dordrecht (1618-1619) heeft voor de Nederlandse geordineerd dat doop-, trouw- en begraafregisters dienden te worden aangelegd. In het Duitse gebied zijn in de periode voor 1648 door godsdienstoorlogen veel oude registers verloren gegaan.

Enkele gevolgen van de reformatie en andere wetenswaardigheden:

- Luther was van mening dat de bijbel centraal moest staan in de samenleving tegen de corruptie.
- Een keer per jaar wordt de lutherse kapel ontruimd en vindt er een rooms katholiek requiemmis plaats. Tot op vandaag.
- Een van de gevolgen: voor het eerst werd de Duitse taal vastgesteld: het Hoogduits. In 1534 is de Duitse vertaling van het oude en nieuwe testament klaar.
- Iedereen kent de 95 stellingen, maar de 1^e 97 stellingen kent niemand.
- Kinderen moesten verplicht 4 jaar naar school om te leren lezen, schrijven en rekenen.
- Bij de vrede van Munster werd niet alleen Nederland zelfstandig, maar ook Zwitserland. Zwitserland is nog steeds geen staat, maar een bondgenootschap.
- De Heidelbergse catechismus is in Weze bij Arnhem gedrukt.
- 50% van de inwoners in ca. 1550 kon wel lezen, maar niet schrijven.
- Er waren ongeveer een half miljoen Duitsers in dienst van de VOC.
- We kregen het ook nog over scherprechters: er werd binnen de beroepsgroep getrouwd omdat men scherprechters minachtte. Kijk niet vreemd op als je afstamt van een scherprechter dat je binnen de stamboom 4 of 5 keer dezelfde voorouders tegenkomt.
- Rijke stinkerd: begraven in de kerk of ongewassen op audiëntie komen overgoten met parfum.
- Soldaat zijn was een beroep, moest je veel voor leren.
- Je kan in Oudewater nog steeds laten wegen of je een heks bent.
- In protestantse kerken staat op de achterkant van het altaar een uitleg wat het altaar uitbeeld.



Bijdrage lezing Reformatie

Na de oproep in de vorige Genealogica hebben wij één reactie ontvangen.

Mr. Adriaen Stevensz. Verschuerinckx

Ten behoeven van de lezing “De reformatie en de gevolgen in de maatschappij” werden de lezers van de Genealogica verzocht met voorbeelden te komen uit eigen stamboomonderzoek. Iemand die de gevolgen van de reformatie aan den lijve ondervonden heeft was Mr. Adriaen Stevensz. Verschuerinckx (geboren ca. 1576, overleden voor 21 juni 1625 te Geertruidenberg). Hij is een van mijn voorouders. Hieronder volgt een korte levensbeschrijving.

Mr. Adriaen Stevensz. Verschuerinckx was een katholieke schoolmeester in Waspik. Waspik (N.B.) bevond zich tijdens de tachtigjarige oorlog in een grensgebied tussen De Republiek en het gebied van de Spaanse koning. In 1573 werd het nabij gelegen Geertruidenberg ingenomen door de Prinsgezinden. Waspik lag in het oorlogsgebied. De verovering van Geertruidenberg had grote invloed op het haar omringende platteland. De strijd drukte een zwaar stempel op het leven van de bewoners in dit gebied. Onder dreiging van grof geweld waren de dorpen in dit gebied vaak verplicht onderdak te verlenen aan de strijdende troepen, werden allerlei hand- en spandiensten (zoals het in orde brengen van de fortificaties en het leveren van mankracht) geëist en natuurlijk ook de levering van eten en drinken. De bevolking stond bloot aan afpersingen en beroving door de troepen. Tot aan het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) hield de overlast van muitende en doortrekkende soldaten aan.



Detail uit de kaart van Jacob de Gheyn (1565-1629), Beleg en verovering van Geertuidenberg 1593 naar Giovaai Battista Boazio. Rijksmuseum, Amsterdam. Duidelijk is te zien dat Waspik (Waesbeeck) omringd is door leger troepen.

In deze jaren verscheen Adriaen Stevensz. Verschuerinckx in Waspik. De oudste vermelding van Adriaen Stevensz. komt uit 1599. Er zijn verschillende aanwijzingen dat hij hoogst waarschijnlijk uit Tilburg kwam. Behalve schoolmeester was Adriaen Stevensz. ook koster en herbergier en verkocht hij schoolbenodigdheden zoals leien, griffels, inkt en papier. Uit de archiefstukken blijkt ook dat hij enkele koeien hield. Uit een verklaring uit 1602 blijkt dat hij toen omstreeks 26 jaar oud was. Dus hij zal rond 1576 geboren zijn. Hij trouwde vòòr 21 april 1602 met Janneke Jansdr. Zij was de dochter van Jan Wouters en Mariken Arnoudt Claes Spruijt. Jan Wouters was secretaris van Waspik.

Gedurende de jaren van het Twaalfjarige Bestand had De Staten Generaal de zeggenschap over het gebied waarin ook Waspik lag. De openbare uitoefening van de katholieke godsdienst werd verboden. Op 10 januari 1610 kwam er bij het dorpsbestuur een bevel van de Staten Generaal uit Den Haag om “de paep ofte pastoir” onmiddellijk te ontslaan en de kerk “te suijsveren ende reijnigen” van alle ornamenten en tekenen die daar “uijten pausdomme nog mogen wesen”. Ook de katholieke schoolmeester en de katholieke schout, Michiel Mathijsz. Otgens, moesten vervangen worden.

In Waspik stond het overgrote deel van bevolking afwijzend tegenover het calvinisme. Secretaris Jan Wouters en schout Michiel Mathijsz. Otgens verzetten zich met hand en tand tegen de intrede van de reformatie en de komst van een predikant in hun dorp. De kerk van Waspik kwam leeg te staan.



De Schoolmeester door J. Luyken, Rijksmuseum, Amsterdam

De schout kon door steun van de invloedrijke secretaris Jan Wouters, en de katholieke heer van Waspik, Arnoud van Ravenschot, nog jaren in functie blijven. In 1618 kreeg Waspik uiteindelijk een eigen dominee, Caspares Nunsius. Die trof toen een onwerkbare situatie aan. De katholieke schoolmeester Adriaen Stevensz. Verschuerincx, was nog steeds in functie. Aan de classis berichtte Casparis dat hij "*met een paepsche schoolmeester gequollen*" werd, die niet wilde voorlezen in zijn diensten en zelfs niet tot "*het gehoor van Godts Woordt*" wilde horen. Er moest natuurlijk een gereformeerde schoolmeester komen "*tot stichtinghe der kercke van Wasbeeck*". De baljuw van Dordrecht werd ingeschakeld, maar die stelde zich behoedzaam op. Deze raadde de dominee aan de zaak niet op de spits te laten drijven, anders zouden er problemen kunnen komen met een aantal leidende personen in het dorp "*van wegghen de goede genegenheyt die sij den schoolmeester toedraegen*". Nunsius luisterde niet en wendde zich uiteindelijk tot prins Frederik Hendrik met het verzoek al zijn invloed en autoriteit aan te wenden om de in zijn ogen foute schoolmeester te verwijderen en een andere aan te stellen "*die gereformeert ende vroom van leven is*".

Na diverse pogingen om hem uit zijn ambt te zetten werd uiteindelijk op 15 januari 1621 de schout Michiel Mathijs Otgens op bevel van de Staten van Holland afgezet en kreeg Waspik een nieuwe schout. Daarmee was de hoogste plaatselijke instantie die onze katholieke schoolmeester tot dan toe de hand boven het hoofd had gehouden verdwenen en was het voor Adriaen Stevensz. snel gedaan met zijn beroep als schoolmeester. Na het Twaalfjarige Bestand komt Adriaen Stevensz. nog in allerlei akten naar voren, maar niet meer als "*meester*".

Brodeloos werd Adriaen Stevensz. niet. Hierboven heb ik al meerdere bronnen van inkomen vermeld. Adriaen Stevensz. was bovendien ook collecteur van verpondingen. Dit laatste is hem uiteindelijk fataal geworden.



Soldaat die zijn lont van de haan van zijn musket losmaakt.
Jacob de Gheyn II (1565-1629). Rijksmuseum, Amsterdam

Gedurende oktober 1624 tot begin juni 1625 werd Breda belegerd door Ambrogio de Spinola. Om te voorkomen dat de omringende dorpen het Staatse leger zouden steunen, werden er uit een groot aantal omringende dorpen gijzelaars gehaald en gevangen gezet. In die zelfde tijd werden er vanuit Geertruidenberg, als tegenmaatregel door Staatse troepen onder leiding van Ernst van Mansfelt, uit de omringende dorpen ook gijzelaars gehaald en gevangen gezet, met als doel dat deze dorpen het uit hun hoofd zouden laten om de Spaanse troepen te helpen en te bevoorraden. Vooral mensen met financiële middelen werden vastgezet en afgeperst. Zo ook Adriaen Stevensz. Verschuerincx. Hij werd gevangen gezet in Geertruidenberg en moest zelf voor zijn eigen onderhoud betalen. Dat kon hij blijkbaar niet. Adriaen Stevensz. wist *“in sijnen noot in de gevanckenis”* nog 350 gulden van een medegevangene genaamd Joachim Segeren te lenen. Hij overleed, in gevangenschap, voor 21 mei 1625.

Maurice Kruijk, Lelystad

Bronnen:

- 1) www.verledensverschuren.nl/;
- 2) *Overleven buiten De Hollandse Tuin*, door Han Verschure, 2004;
- 3) Adriaen Steven Verschuerincx. Uit: *Uit de school geklapt*, 6^e themanummer oktober 1993, een uitgave van heemkundekring “Op ’t Goede Spoor”, Waspik.

Afstammingsreeks

1. Adriaen Stevensz. **Verschuerincx**, schoolmeester, herbergier, geboren ca. 1576 ws. in Tilburg, ovl. voor 21-05-1625 te Geertruidenberg, tr. voor 21-04-1602 met Janneke Jans **Seijlmans**, geboren ca. 1575 te Waspik, dochter van Jan Wouter Seijlmans en Mariken Aernoudt Claes **Spruyt**.

2. Wouter Adriaensz. (Aertsen) **Verschuerrink**, geboren 1602-1622 te Waspik, ovl. voor mei 1685 te Waspik, tr. voor mei 1642 met Aleida **Petersdr.**, ovl. 1691- 1698 te Waspik, dochter van Peter Adriaensz. en Lijntken **Jans**.
3. Joannes Woutersz. **Verschuren**, geboren Waspik, gedoopt op 21-11-1654 te Geertruidenberg, begraven op 07-03-1738 te Waspik, tr. 24-02-1681 te Waspik met Marike (Maria) Adriaensen **de Zeeuw (Seeuw / Zeuw)**, geboren te Waspik en gedoopt op 23-01-1660 te Dongen, begraven op 25-03-1744 te Waspik, dochter van Adriaan Cornelissen **de Zeeuw** en Adriaentje Janssen **de Zeeuw**.
4. Adrianus Johannes **Verschuren**, gedoopt op 31-12-1684 te Waspik, begraven op 20-11-1754 te Waspik, otr. op 21-05-1718 te Waspik met Anna Maria Jans Smits, gedoopt 24-09-1694 Waspik, begraven op 11-09-1734 te Waspik, dochter van Jan Laurijssen **Smits** en Dingena Wouters **Snijder**.
5. Johannes Adriaanse **Verschuren**, gedoopt op 01-05-1719 te Waspik, begraven op 25-04-1793 te Waspik, tr. op 23-04-1741 te Waspik met Johanna Maartense **Reckers (Rekkers)**, gedoopt op 05-02-1717 Waspik, begraven 23-04-1793 Waspik, dochter van Martinus Lamberts **Reckers** en Joanna Janssen **van Dongen**.
6. Adrianus Janse **Verschuren**, gedoopt op 17-08-1759 te Waspik, begraven op 09-12-1799 te Waspik, tr. op 02-05-1790 te Waspik met Maria Adriaanse **Nouwens**, gedoopt op 12-08-1761 te Waspik, ovl. op 18-09-1825 te Waspik, dochter van Adriaan Janse **Nouwens** en Maria **Klavers (Claever)**.
7. Adriaan **Verschuren (Verschure)**, bouwman, gedoopt op 07-09-1791 te Waspik, ovl. op 21-04-1874 te Raamsdonk, tr. op 26-04-1823 te Raamsdonk met Helena **van Honsewijk**, gedoopt op 17-05-1790 te Dussen, ovl. op 15-05-1867 te Raamsdonk, dochter van Joannes **van Honsewijk** en Elisabeth **Schippers**.
8. Johannes **Verschuren**, bouwman, geboren op 11-10-1833 te Raamsdonk, ovl. op 06-01-1904, tr. op 21-05-1870 te Raamsdonk met Maria **Dingemans**, geboren op 26-11-1833 te Waspik, ovl. 20-12-1916 te Raamsdonk, dochter van Peter **Dingemans** en Anna Maria Snellis (**Snellens**).
9. Petrus **Verschuren**, landbouwer, geboren op 04-10-1875 te Raamsdonk, ovl. op 05-10-1937 te Raamsdonk, begraven te Raamsdonk, tr. op 12-05-1898 te Raamsdonk met Cornelia **Broekmans**, geboren op 27-02-1872 te Raamsdonk, ovl. op 02-02-1915 te Raamsdonk, begraven te Raamsdonk, dochter van Peter **Broekmans** en Engelina **Biemans**.
10. Maria Johanna **Verschuren**, geboren op 30-08-1900 te Raamsdonk, ovl. op 27-11-1966 te Tuitjenhorn, begraven op 01-12-1966 te Tuitjenhorn, tr. op 11-06-1923 te Raamsdonk met Charles Gijsbert Marie **Immens**, hoofdonderwijzer, geboren op 06-06-1894 te Oostburg, ovl. op 04-12-1970 te Tuitjenhorn, begraven op 08-12-1970 te Tuitjenhorn, zoon van Karolus Francis **Immens** en Gijsbertha Goverdina **van Heeswijk**.
11. **Immens**, tr. op 08-09-1961 te Harenkarspel met Wilhelmus Leonardus Maria **Kruijk**, rijksambtenaar, geboren op 17-05-1939 te Poeldijk, ovl. op 06-06-1995 te Waddinxveen, begraven op 09-06-1995 te Poeldijk, zoon van Wilhelmus Lambertus **Kruijk** en Antonia Elisabeth **Hendriks**.
12. Maurice Kruijk



Het Flevolands Archief

Sinds kort zijn van alle openbare burgerlijke stand akten van Flevoland de scans zichtbaar en te downloaden op www.archieven.nl, www.hetflevolandsarchief.nl en www.wiewaswie.nl. Diegenen die op WieWasWie Flevolandse akten als favoriet heeft gemaakt: deze koppelingen werken helaas niet meer. De scans van de doop-, trouw- en begraafboeken komen binnenkort beschikbaar.



Een dagje Famillement in Leeuwarden – 3 juni 2018

's Morgens vroeg ben ik op pad gegaan om bij de start van het evenement aanwezig te zijn.



De activiteiten, die er waren georganiseerd, waren veel en erg leuk. Het was dus moeilijk kiezen.

Je kon kiezen uit lezingen / workshops e.d. volgen, de infomarkt bezoeken, een stadsrondvaart en/of een stadswandeling maken, een bezoek aan het Tresoar en/of het Historisch centrum brengen of de Oldenhove (scheve toren) beklimmen.

Aangezien de lezingen en de infomarkt eenmalig zijn en de andere mogelijkheden ook op andere dagen uit te voeren zijn, heb ik mij in eerste instantie op de eerste 2 activiteiten gericht.

Na een kopje koffie ben ik de eerste zaal gaan opzoeken voor de lezing “Waarom wordt de een ziek en de ander niet?” door Ciska Wijnenga. De titel sprak mij aan en wilde hier dus meer over weten. Ciska is hoogleraar humane genetica aan de universiteit van Groningen. Ze begon met uitleg over de genen. Hierbij gaf ze aan dat de verschillen in de genen tussen de mensen in een familie niet erg groot zijn. Van een aantal ziektes is bekend, dat deze erfelijk zijn, maar dan nog blijft de vraag waarom niet bij alle leden binnen zo’n familie de ziekte zich manifesteert. Mogelijk, dat je binnen je stamboom ook op ziektes bent gestuit, die steeds terugkomen.

De samenstelling van de genen ligt vast, maar welk effect heeft het voedselpatroon en de darmflora bij mensen op deze genen en ziektes. Ze is een aantal jaren geleden gestart met het onderzoeksprogramma Lifelines. Van de mensen, die meedoen aan dit onderzoek, verzamelt ze data en onderzoekt ze het verband tussen bepaalde ziektes en de leefwijze. Is de samenstelling van de darmflora kenmerkend bij een leefpatroon en een ziekte? Veel mensen worden gedurende een lang traject gevolgd, zodat er een goed inzicht ontstaat, waarom mensen ziek worden of niet. Er kan met preventiemaatregelen en richtlijnen een gezonde leefstijl geadviseerd worden en betere behandelmethoden worden ontwikkeld.

Voor meer informatie google je op lifelines en/of op haar naam.

Na deze lezing moest ik meteen door naar een andere zaal, want daar begon de lezing van Harmen Snel over “Friezen en Amsterdam”. Hij begon met de opmerking dat hij eerst de titel Friezen in Amsterdam had bedacht voor de lezing, maar gaandeweg in zijn voorbereiding het woord **in** veranderd heeft in **en**. In het tijdschrift Gen staat nog “Friezen in Amsterdam”. In dit artikel staat veel wat ook in



de lezing naar voren is gekomen. Hij merkt tijdens zijn voorbereiding dat er ook Friezen zijn, die in Amsterdam handel dreven, maar nooit Amsterdammer zijn geworden. Om deze reden is het "Friezen en Amsterdam" geworden. Harmen heeft zijn verhaal met veel enthousiasme gebracht, zodat het ongemerkt 12 uur is geworden. Tijd voor de lunch en de informatie markt.

Om 13.15 uur stond alweer de volgende lezing op het programma, die ik wilde bijwonen. Dit was de lezing "De kadaster Archiefviewer" van Sietske Bloemhof. Op zich weet je wat je in het kadaster kunt vinden, maar met de uitleg en de voorbeelden van Sietske, krijg je toch een beter beeld van wat er allemaal mogelijk is. Ze kon nog veel meer vertellen en laten zien, maar ze had maar een half uur. Ze heeft een overzicht op papier gezet, wat aan het eind werd uitgedeeld. Daarna wilde ik snel door naar de volgende workshop "Familiegeschiedenis schrijven", die door Lilian de Bruijn werd gegeven.

Ik verwachtte een verhaal, maar nee, we moesten zelf aan de slag. Er werd pen en papier uitgedeeld en kregen de opdracht: neem een gebeurtenis van je familie in gedachten en schrijf op wat hierover in je opkomt. Dit was best wel een eng idee, maar ze zei dat je niet gevraagd wordt om het voor te lezen aan de anderen. Al schrijvende gaf ze nog wat steekwoorden waar je over zou kunnen schrijven en dat werkte prima. Daarna heeft ze met voorbeelden uit een boek en/of een prent aangegeven hoe de andere schrijvers dit hebben toegepast. Tot slot kregen we nog een aantal tips mee. Zoals:

Wat wil je vertellen en voor wie schrijf je.

Plan een vast moment en ga gewoon beginnen.

Ga niet door als je nog ideeën hebt, maar bewaar die voor de volgende geplande periode.

Dit was een waardevolle workshop en ga met deze ervaring aan de slag.

Op naar de volgende lezing. Dit is de lezing van Els Kloek: "1001 vrouwen en de familiegeschiedenis". Het boek "1001 vrouwen uit de Nederlandse geschiedenis" van Els Kloek ken ik, omdat ik het bijzonder vind, dat ze vrouwen uit het verleden zichtbaar maakt. Het is een soort encyclopedie. Dus je zoekt hier een bepaalde vrouw op en leest dan wat voor bijzonders ze heeft gedaan. In haar lezing vertelde ze het proces van het samenstellen van haar boek en dat ze een keuze moest maken welke vrouwen ze opnam in het boek. Er waren nog heel wat vrouwen, die ze met haar team in beeld had. Ze maakt nu een digitale uitbreiding, waardoor het ook makkelijker doorzoekbaar is dan een boek. Google voor meer informatie op bijv. "1001 vrouwen".



Tot slot ben ik nog naar de lezing "Familiekookboekjes in Nederland" van Manon Henzen geweest. Zij heeft de ontwikkeling van het koken door de eeuwen heen uiteen gezet. Hierbij liet ze recepten zien en met welke groentes en kruiden er werd gekookt. Tijdens de presentatie liet ze ons een gerecht met worst proeven en een zoetige koek. Het is verrassend hoe kruidig er in de gouden eeuw werd gegeten. In de 19^e eeuw is de economie in Nederland aanmerkelijk minder dan in de gouden eeuw en dit vind je terug in de kookgewoontes. Er was geen geld meer voor de dure specerijen en dan verdwijnen deze ook uit de recepten. Google voor meer informatie op eetverleden.

Het was ondertussen al 17.00 uur. Geen tijd dus voor de andere activiteiten en tijd om de trein terug te nemen. Ik kan terugkijken op een zeer geslaagde dag. Mijn complimenten aan de organisatie.

AT



Inhoudsopgave

Agenda	2
Van de redactie	2
Zoeken op inventaris Stadsarchief Amsterdam	2
Abraham de Cooge	4
Zoeken in Familysearch (zonder www.zoekakten.nl)	12
Toevalstreffers - een bijzonder fotoalbum	14
De Reformatie en de gevolgen in de maatschappij	15
Bijdrage lezing Reformatie	17
Het Flevolands Archief	21
Een dagje Famillement in Leeuwarden – 3 juni 2018	21
Inhoudsopgave	23
Colofon Genealogica	24





BESTUUR

Antoinette Timmermans	voorzitter
Willy van der Most	secretaris
Maurice Kruijk	penningmeester
Jonny Serno	lid
Peter Bedeker	lid
Lidy Kutschruter	lid

REDACTIE

Jonny Serno
Maurice Kruijk
Lidy Kutschruter

WEBREDACTIE

Peter Bedeker
Lidy Kutschruter

VOOROUDESPREEKUREN

Almere

Peter Bedeker
Antoinette Timmermans
Arie-Cees Kleijwegt
Geert Baars

Emmeloord

Willem Braam
Vacature

Kampen

Lidy Kutschruter

Lelystad

Jonny Serno
Maurice Kruijk
Fred van der Zwan (expert heraldiek, zit af en toe ook bij andere voorouderspreekuren, zie agenda)

ISSN 2589-7985